

M^{ANDREÏ} AKINE

Femeia care aștepta

Traducere din limba franceză
de Dan Radu Stănescu

POLIROM
2019

Până atunci fugisem de cei care considerau că timpul nostru se scurge prea încet. De fapt, încercam să scap mai degrabă de mine însumi, pentru că mă deosebeam prea puțin de ei. Am înțeles acest lucru într-o noapte de martie, într-un atelier pe care-l numeam Wigwam. Pe o pânză abia acoperită de culori, o figură schițată din câteva linii semăna în mod straniu cu mine.

La un moment dat, cadența recitării coincidea cu suflul ritmic al celor doi amanți. Toată lumea încerca să-și păstreze aerul serios. Mai ales poetul însuși. Conținutul strofelor impunea acest lucru. Țara noastră era comparată cu o planetă terifiantă a cărei masă imensă îi împiedica pe locuitorii ei să se smulgă gravitației. Cuvântul „planetă“ rima cu „niet“, ambele repetându-se de mai multe ori,

într-o incantație obsedantă. La mijlocul recitării, această rimă a început să primească un ecou de icnituri bărbătești și, cu un ton mai sus, gemetele unei femei, un cuplu separat de noi doar prin câteva pânze atârinate pe șevalete. Printre care se afla și portretul abia conturat al unui bărbat ce semăna cu mine.

Situația era caraghioasă. Și cu toate acestea, noaptea, festivă ca atâtea alte nopți petrecute în atelierul acela, era tristă.

Nu pentru că nu ar fi fost, ca de obicei, mult alcool, multă muzică (cântărețul de jazz aflat pe punctul de a șopti în urechea fiecăruia câte un secret și care își tot amâna mărturisirile), multe trupuri, majoritatea tinere, gata să se iubească dincolo de orice interdicții sau, mai degrabă, tocmai pentru a-și bate joc de interdicții.

Cu o întârziere de șase ori șapte ani, Mai '68 ajungea în Rusia, până în acest pod prelung transformat într-un atelier semiclandestin, de la periferia îndepărtată a Leningradului.

„Planet“ – „Niet“, declama autorul poemului și strigătele unui orgasm

progresiv îi răspundeau din spatele tablourilor neterminate. Acel „niet“ sugruma afirmarea talentelor, exprimarea libertății, amorul fără opreliști, călătoriile în străinătate – de fapt, totul. Numai podul nostru continua să plutească, sfidând legile gravitației.

Era o ambianță oarecum tipică pentru acest gen de reuniuni ale artiștilor mai mult sau mai puțin disidenți. De la Kiev la Vladivostok, de la Leningrad la Tbilisi, lucrurile despre care se vorbea, lucrurile de care se legau temerile sau speranțele erau aproape aceleași. De obicei, totul se petrecea în bucuria pe care ți-o provoacă subversiunea și clandestinitatea, mai ales când ești tânăr. Iar ceea ce nu se putea spune într-un poem sau printr-o trăsătură de pensulă era exprimat prin aceste orgasme sporadice. Planeta Niet și tânguierile care se înteteau în spatele pânzelor.

De data aceasta însă, veselie era forțată. Nici măcar prezența acelui jurnalist american nu aducea ceva nou. Invitarea lui constituia pentru noi toți un mare eveniment : era așezat în centru, într-un fotoliu, și putea fi luat,

având în vedere atenția cu care era înconjurat, drept președintele Statelor Unite. Dar ciulamaua nu se lega.

Mi-ar fi fost simplu să explic această sfârșeală prin gelozie. Cu numai o săptămână în urmă, femeia care gemea în spatele tablourilor dormea încă în brațele mele. Îi cunoșteam glasul în timpul scenelor de dragoste și acum îi puteam distinge timbrul în acel duet. Fără să mișc un deget. Fără să am dreptul la gelozie. Proprietatea sexuală, culmea ridicolului mic-burghez ! Trebuia să beau, să fumez strângând din pleoape (ca în filmele lui Godard), să aprob lectura unui poem, iar când femeia urma să apară din spatele pânzelor, să-i arunc o privire complice și să-i ofer un pahar... Mi-am amintit că în timpul somnului sprâncenele i se ridicau uneori, ca și cum s-ar fi întrebat : „De ce toate acestea ?“ Chipul îi devenea atunci dezarmat, copilăros... Stop amintirilor !

În realitate, simțeam cu toții că noaptea aceea nu ne merge la inimă. Poate chiar din cauza ziaristului american. Un

pește prea mare pentru atelierul acela mizer, o vizită mult prea râvnită. Stătea acolo ca o încarnare supremă a Occidentului visat, asculta, observa și fiecare dintre noi avea impresia că e transportat dincolo de Cortina de fier. Datorită lui, strofele recitate păreau deja tipărite la Londra sau New York, un tablou neterminat era pe punctul de a fi expus într-o galerie pariziană. Jucam pentru el un scenariu al disidenței artistice și până și gâfâielile de plăcere din spatele șevalurilor îi erau adresate personal.

La urma urmei, ne tăiasse pur și simplu macaroana la toți. Venisem cu intenția de a vorbi despre voiajul meu la Tallin. Țările Baltice erau considerate pe vremea aceea un fel de anticameră a Occidentului. Arkadi Gorin, brunețelul așezat pe o lădiță veche de vopsele, ar fi povestit despre viitoarea lui călătorie în Israel, după ce timp de șase ani i se refuzase viza. Dar americanul era acolo, iar poveștile noastre păreau prea palide, până și față de mișcarea greoaie a maxilarelor sale când articula nume ca Philadelphia, Boston, Greenwich Village...

Nici măcar poemul în care Kremlinul brejnevist era descris ca o grădină zoologică cu animale preistorice nu a avut succesul scontat. Actori mediocri, ne jucam de-a Occidentul, iar el, ca regizor (un adevărat Stanislavski!), ne prețăluia, gata să lanseze verdictul teribil : „Nu mă convingeți!“ Și pe bună dreptate – în noaptea aceea, eram niște occidentali prea puțin credibili.

Eram prea nerăbdători. Cortina de fier avea aerul că va dura etern. Ruperea țării noastre de restul lumii ținea de evidența unei legi intangibile. Tinerețea noastră nu era decât o secundă, un fir de praf în fața acestui regim milenar. Nu mai puteam să așteptăm.

Cu atât mai mult cu cât dispuneam de toate elementele Occidentului : aceste poeme nerușinate, pictura abstractă novatoare, juisanța fără complexe, autorii occidentali interziși pe care îi cumpăram de pe piața neagră, limbile Europei și din alte colțuri de lume pe care le vorbeam, gândirea occidentală pe care ne străduiam să ne-o însușim. Ca niște alchimiști zoriți, amestecam toate aceste elemente în nopțile noastre de beție și de recitări. Chintesența Occidentului era